

2021-2022

VI SKA BLI FLER I SIDENSJÖ

SAMMANSTÄLLD AV

SOFIE HOLMGREN, PROJEKTLEDARE, BYGDSAM NÄTRADALEN
LINDA NILSSON, SAMORDNARE, BOENDEGRUPPEN I SIDENSJÖ
PERNILLA HÄGGSTRÖM, BOENDEGRUPPEN I SIDENSJÖ
MATS KJELLSSON, BOENDEGRUPPEN I SIDENSJÖ

BAKGRUNDEN TILL PROJEKTET

LITE OM BYGDSAM NÄTRADALEN OCH BOENDEGRUPPEN I SIDENSJÖ

Bygdsam Nätrådal är en samverkansorganisation som jobbar för Nätrådalens utveckling. Vår målsättning är att Nätrådal ska blomstra och vara ett attraktivt område att bo och verka i. Nätrådal sträcker sig från Sidensjö till Ulvön och har en tydlig koppling till världsarvet Höga Kusten. Vi vill lyfta området baserat på sitt rika utbud av kultur, natur och friluftsliv.

Det gör vi genom att samarbeta med de företag, föreningar och privatpersoner som bor i bygden. Vår uppgift är inte att ersätta de krafter som redan finns, utan att stötta och hjälpa till där andra kör fast. Vi vill öka samverkan och gemenskapen i bygden.

Våren 2020 blev vi kontaktade av en grupp personer boende i Sidensjö. De hade sett en ökad efterfrågan att flytta till Sidensjö, men konstaterat att det var svårt att få nya invånare då antalet tillgängliga boenden var mycket begränsad och de tomter som hittills funnits förberedda nu var sålda och bebyggda. De önskade göra något för att främja inflyttningen.

PROJEKTBSKRIVNING

Örnsköldsviks kommun antog visionen "Vi bygger bäst tillsammans! 2030 är Örnsköldsvik ett kreativt nav med stark utveckling där initiativ och idéer tas till vara. En plats för 65 000 nyfikna med framtidstro. Här känner människor trygghet, gemenskap och glädje." för mandatperioden 2019-2022. Det innebär i korta drag att det finns en vision och önskan om att kommunens invånare ska växa med 5 000 personer. Vi tror inte att alla dessa personer kan eller vill bosätta sig i stadskärnan med omnejd utan att många också längtar till ett liv på landsbygden med de möjligheter och boendekvaliteter som finns där.

Det finns många personer som vill flytta till Sidensjö och även de som önskar att bo kvar, men i en annan boendeform.

Denna utmaning har vid ett flertal tillfällen kommit upp till diskussion i många av Sidensjös olika föreningar. Tillsammans vill Boendegruppen i Sidensjö ta ett samlat grepp för att samordna, organisera drivkraften och göra verklighet av tankarna samt möjliggöra för fler att bo i Sidensjö. Vi vill underlätta och skapa möjligheter att bygga, köpa och hyra bostäder i Sidensjö och Nätrradalen. Då Byggsam Nätrradalen redan påbörjat ett arbete med boendeinventering ser vi att ett samarbete oss emellan är mest fördelaktigt för alla parter. 2021 skickade vi gemensamt in en ansökan till Världsklass Örnsköldsvik där vi blev beviljade stöd under ett års tid för att främja inflyttningen till Sidensjö och Nätrradalen.

VÅR MÅLSÄTTNING

Målsättningen med arbetet är att möjliggöra för fler att kunna bo i Sidensjö. Vi vill bli fler i Sidensjö och genom detta projekt avser vi att skapa de bästa förutsättningarna för att detta ska bli verklighet.

Vi ska därför:

- Skapa förutsättningar för att fler bostäder ska kunna byggas för de som vill bo i Sidensjö, både för att kunna flytta hit och för att kunna bo kvar. Genom att i samverkan med kommunala nyckelpersoner ta fram en "handbok" med råd och tips som sammanfattar de processer som behöver genomföras för att avyttra/stycka av/bebygga en fastighet för att underlätta för gemene man att få förståelse för processen.
- Vi vill underlätta och minimera hindren för att nå nybyggnation och avyttring av fastigheter. Detta gör vi i samverkan med kommunens bygg- och lantmäterienhet då det är något som gynnar både privatpersoner och offentlig sektor i hela kommunen.
- Undersöka och inventera på lokal nivå vilka hinder man upplever när man ska avyttra fastigheter eller tomtmark och hjälpa till för att komma till ett beslut.
- Undersöka finansieringsformer för olika boende- och byggprojekt ex. lägenheter / stugor.
- Undersöka och göra en handlingsplan hur vi kan frigöra/omf

GENOMFÖRANDE

HÄR REDOVISAR VI HUR VI JOBBAT UNDER PROJEKTETS GÅNG OCH VILKA AKTIVITETER SOM GENOMFÖRTS

Ett projekt likt detta kräver god förankring i bygden och en tät dialog med befintliga invånare för att få en god överblick av tillgängliga bostäder och olika typer av boendeformer. Vi inledde därför arbetet med att ta kontakt med de aktiva föreningar som finns i bygden samt ett antal företagare. Vi skapade en Facebook-sida vid namn "Boendegrupp Sidensjö" för att lätt kunna dela information till invånare i Sidensjö. Vi har främst delat vår information till Facebookgruppen "På gång i Sidensjö" som fungerar som en digital anslagstavla för bygden. Under projektets gång har vi bjudit in allmänheten till två öppna möten där vi diskuterat möjliga vägar framåt i projektet samt förankrat det som gjorts under projektets gång.

Under hösten 2021 gjorde delar av projektgruppen ett studiebesök i Sollefteå kommun och Resele där man under många år jobbat med attraktion och inflyttning till bygden.

Vi valde att ta avstamp i det arbete som Bygdsam gjort i samverkan med Örnsköldsvik kommun under 2019. Då inventerades antalet obebodda hus i kommunen samt skickade ut vykort till ägaren av dessa fastigheter. Ägarna fick möjlighet att svara på en enkät om tankarna kring deras fastighet och vi tittade då på de fastigheter och svar som inkommit i Sidensjöområdet. Tyvärr var enkäten anonym och det var svårt att få klarhet i vilka ägare som svarat att de skulle kunna tänka sig att avyttra eller hyra ut sin fastighet. Vi valde därför att göra en egen enkät under hösten 2021. Resultaten av denna enkät redovisar vi senare i rapporten, men det vi direkt kunde konstatera var att behovet och efterfrågan av fler tillgängliga fastigheter och boendeformer definitivt fanns precis som vi anat.

ATT BYGGA NYTT I LANDSBYGD

En av projektets huvudfrågor och stora ambition var att skapa möjlighet för fler att bygga nytt i Sidensjö. Vi ser en framåtgående trend för att vilja bosätta sig på landsbygden och nu när de förberedda tomterna i Sidensjö tagit slut ville vi undersöka möjligheterna att tillskapa fler tomter samt tydliggöra och förenkla processen kring att bygga nytt.

Vi tog tidigt kontakt med kommunens bygglovsenhet samt det kommunala lantmäteriet för att se om de kunde vara behjälpliga vid framtagandet av en handbok kring att bygga nytt i Sidensjö/Örnsköldsviks landsbygd. Vi fick ett positivt gensvar och har under projektiden haft ett flertal möten och kontakter. För att ha en grund till handboken och få en överblick över vilka områden som kunde vara aktuella för nya bostäder i Sidensjö bjöd vi in allmänheten till ett möte där vi tillsammans tittade på kartor över Sidensjö och lämpligheten eller olämpligheten att bygga på olika platser. Dessa platser tog vi sedan med oss till våra kommunala kontakter och diskuterade förutsättningslöst.

Problemet vi snart kunde konstatera med just Sidensjö som plats är att mycket av den attraktiva marken är jordbruksmark och mycket svår att få tillstånd att bygga på. Dessutom rinner Nätraån genom hela bygden och strandskyddsdispensen behöver beaktas.

Inledningsvis var vi övertygade om att den finansiella biten av ett nybygge i landsbygd skulle vara den stora utmaningen, men i vårt fall visade det sig vara tillgången till byggbar mark. Vi har ännu inte hittat en lösning på problemet, men har fortsättningsvis fört en tät dialog med bygglovsenheten, lantmäteriet och samhällsplanerarna på kommunen. De är medvetna om vår problematik och vi tittar på alternativa etableringsplatser tillsammans. Den lättaste vägen att gå skulle vara att hitta ett skogsområde i anslutning till samhället där det kan förberedas för ett flertal tomter så att kostnaden för vatten och avlopp blir hanterbar.

TRYGGHETSBOENDE I SIDENSJÖ

Under 2019 beslutade Örnsköldsviks kommun att bygga ett nytt vård- och omsorgsboende i Sidensjö. Boendet togs i bruk 2021 och det gamla boendet "Fyrklövern" såldes till det kommunala fastighetsbolaget Övikshem. Planen var att omvandla lokalerna till ett trygghetsboende för 70+. Detta var en fråga vi bevakade under hela projektiden då ett trygghetsboende på orten förhoppningsvis skulle generera fler fastigheter på marknaden. Övikshem har under 2021-2022 renoverat och rustat upp

HANDBOKEN

HUR GÖR MAN NÄR MAN VILL BYGGA HUS?

Att bygga hus är en stor investering – både ekonomiskt och känslomässigt. När man går i husbyggartankar är det också en hel del saker att tänka på vad gäller tillstånd och regelverk. I vår handbok har vi samlat information som du behöver för att ta dig vidare i din vision för ett framtida husbygge. Vi har lagt handboken som en bilaga till denna rapport.

ENKÄTER

Under hösten 2021 genomförde vi en enkät till boende i Sidensjö för att undersöka vilka tankar invånarna hade kring sitt boende och om de ägde andra fastigheter som de funderade på att hyra ut eller avyttra. Enkäten fanns tillgänglig digitalt via Google Forms och delades via Facebook-sidan och den lokala Facebookgruppen "På gång i Sidensjö". Detta för att kunna nå personer som har koppling till Sidensjö, men som inte bor där permanent, såsom potentiella hemvändare, fritidshusägare mf. Enkäten delades även ut i alla postlådor runt om i Sidensjö. Detta möjliggjordes tack vare kyrkornas gemensamma flygbladsutdelning. Det var möjligt att svara på enkäten digitalt, via mail samt via post. Totalt fick vi in svar från 52 hushåll vilket vi anser är ett högt antal sett till bygdens storlek. Enkäten samt enkätsvaren finns bifogade som en bilaga till denna rapport.

I samband med enkäten ovan gjorde vi också en riktad enkät till de familjer som byggt nytt i Sidensjö för att få ta del av deras erfarenheter och vad de ansåg skulle vara hjälpsamt att ta del av i en handbok.

ÖVRIGA AKTIVITER UNDER PROJEKTETS GÅNG

SYNLIGHET

Vårt projekt har fått god spridning både lokalt, runt om i kommunen och regionalt. Vi har medverkat vid Landsbygdskväll Höga Kusten, höst 2021, där en film om vårt projekt togs fram och visades upp samt att vi fick dela med oss av våra erfarenheter. Filmen finns att se på Youtube. Länk: https://youtu.be/I_MA1dF8uk0

I februari 2022 uppmärksammade den lokala nyhetstidningen Örnsköldsviks Allehanda de många barnfamiljer som valt att flytta till Sidensjö och bygga nytt. Artikeln finns som bilaga till denna rapport.

Utöver detta har vår projektledare Sofie Holmgren fått möjligheten att dela våra erfarenheter från projektet på Lokalekonomidagarna i Uppsala 2022 samt under den nationella Leaderkonferensen vid Högbo bruk 2022.

Samordnare Linda Nilsson deltog vid en inspirationskväll i Norabygden hösten 2022 för att dela med sig av våra erfarenheter kopplat till ökad inflyttning till bygden.

Under hösten 2022 delade vi med oss av de över 35 positiva citat som vi fått in i via enkäten i Facebookgruppen "På gång i Sidensjö" för att öka stoltheten för den egna bygden samt hylla de engagerade personer, föreningar och företag.

ÖVRIGT

Utöver våra kontakter med bygglovsenheten och det kommunala lantmäteriet har vi också fört en dialog med de samhällsplanerare på kommunen som arbetar med att ta fram en ny översiktsplan för Örnsköldsviks kommun.

Vi har diskuterat svårigheterna att bygga nytt i landsbygd och tillsammans funderat på hur översiktsplanen kan bli ett verktyg för att underlätta i frågan.

TIDSLINJE

HÄR REDOVISAR VI UNDER VILKET TIDSPERIOD DE OLIKA AKTIVITETERNA GENOMFÖRTS

UPPGIFT	TIDSPERIOD
GENOMGÅNG AV REDAN FRAMTAGET MATERIAL SAMT ETABLERING AV KONTAKTER I BYGDEN OCH INOM KOMMUNEN	VÅR 2021
MÖTE MED ALLMÄNHETEN SAMT ENKÄTUNDERSÖKNING. DELTOG I FILMINSPELNING.. SAMMANSTÄLLNING AV ENKÄT. STUDIEBESÖK SOLLEFTEÅ/RESELE	HÖST 2021
SAMMANSTÄLLNING AV HANDBOK SAMT ÅTERKOPPLING AV ENKÄT TILL ALLMÄNHETEN GENOM STORMÖTE.	VÅR 2022
RAPPORTSAMMANSTÄLLNING OCH SPRIDNING AV VÅRA RESULTAT	HÖST 2022

PROJEKT BUDGET

FÖRDELNING

UPPSKATTAD BUDGET

PROJEKTLEDNING

EKONOMI, RAPPORTERING, SAMMANKALLANDE

22 500 KR

SAMORDNARE

UTFÖRANDE AV PROJEKTAKTIVITETER

126 000 KR

DIVERSE OMKOSTNADER

UTSKICK, KOMMUNIKATION, TRÄFFAR,
FIKA LOKALHYRA

41 500 KR

TOTALT

190 000 KR

IDEELLA TIMMAR

ARBETSTIMMAR AV BOENDEGRUPP
OCH MÖTESDELTAGARE

200 H
VÄRDE: 220 KR/H
44 000 KR

UTVÄRDERING

UTÖVER DET MATERIAL VI TAGIT FRAM UNDER PROJEKTETS GÅNG SÅ HAR VI I DETTA AVSNITT SAMLAT VÅRA EGNA SLUTSATSER KOPPLAT TILL DE AKTIVITER VI GENOMFÖRT

I enkäten vi genomförde riktad mot Sidensjöbor kunde vi konstatera att det förutom behovet av byggbara tomter och fler hus på marknaden också behövdes fler alternativa boendeformer. Lägenheter var något som efterfrågades av både unga och äldre. Det nyetablerade trygghetsboendet fyller en viss del av den kvoten, men då det är 70+ där så finns behovet av lägenheter eller mindre stugor även för personer i övre medelålder som önskar skala ner eller/och bo växelvis i sommarstuga/lägenhet. Även yngre personer som är uppvuxna i Sidensjö önskade bo kvar när de flyttade till sitt första boende.

10 BYGGBARA TOMTER, 10 LÄGENHETER I VARIERANDE STORLEK, 10 MINDRE STUGOR ÄR VAD SOM BEHÖVS I SIDENSJÖ FÖR ATT TILLGODOSE DEN EFTERFRÅGAN SOM FINNS.

Under hela projektets gång så har vi hela tiden mött en stor stolthet hos Sidensjöborna och en stark vilja att kunna bo kvar även om förhållandena förändras. 2019 hade Sidensjö 1 126 invånare enligt SCB. 2021 hade den siffran stigit till 1 141. Vi ser med spänning fram emot siffrorna för 2022.

PROJEKTGRUPPEN

VI SOM INGÅTT I PROJEKTGRUPPEN ÄR:

SOFIE HOLMGREN
PROJEKTLEDARE

LINDA NILSSON
SAMORDNARE

PERNILLA HÄGGSTRÖM
IDEELL KRAFT

MATS KJELLSSON
IDEELL KRAFT

Det har varit roligt och utvecklande att få vara en del av detta projekt. Min största reflektion är den starka drivkraft som finns hos Sidensjöborna. Engagemanget vi mött under våra möten, idéerna och viljan som funnits där hos varenda person som vi delat med oss av ambitionen med projektet till. De lokala företagen har ställt upp med betald personal för att hjälpa oss framåt i projektet och ett flertal företagare har uttryckt en önskan om att tillsammans försöka få till byggandet av ett nytt lägenhetshus.

Vi är långt ifrån klara med våra planer och tankar för Sidensjö, utan tvärtom så har detta projekt stärkt oss i vår övertygelse samt gett oss fler tankar och idéer som vi önskar förverkliga på sikt. Det är ett långsamt arbete att skapa inflyttning till en bygd, men den överfulla förskolan, efterfrågan på fastigheter hos mäklarna och enkätsvaren visar sitt tydliga språk. Fler VILL bo i Sidensjö. Nu är det upp till oss att skapa förutsättningar för att kunna jobba vidare med den målbilden.

Sofie Holmgren, projektledare
Byggsam Nätradalen